

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Toelichtingsdocument : Publiekrechtelijke verplichtingen

versie: september 2014

Inleiding

Dit document is bestemd voor IWT gesubsidieerde actoren. Uit de relatie met het IWT kunnen immers in bepaalde gevallen verplichtingen voortvloeien die niet als dusdanig beschreven zijn in de subsidieovereenkomst, maar uit het publiek karakter van de subsidie, uit het overwegend belang van de overheidssteun voor de werking van de intermediair, en/of het eventuele door de overheid genomen initiatief tot oprichting van de actor, en/of het gewicht van de vertegenwoordiging van een overheid in het beheers-/bestuursorgaan van de actor blijken.

Dit document gaat over de mogelijke implicaties van bepaalde verplichtingen die normaal gelden voor overheden (vandaar "**publiekrechtelijke**" **verplichtingen**) in verband met:

- **publieke marktprocedures** (Wet Overheidsopdrachten - WOO);
- **behoorlijk bestuur** ("Algemene beginselen van behoorlijk bestuur"- ABBB);
- **openbaarheid** ("Openbaarheid van bestuur"- OB).

Verwacht hier geen geval per geval toelichting of en hoe of in welke mate u als intermediair mogelijks valt onder al deze verplichtingen: dit is een algemeen overzicht, met de bedoeling een besef te geven over de draagwijdte en het concrete belang van dergelijke verplichtingen.

Dit document is dan ook eerder sensibiliserend en vulgariserend, en biedt dus mogelijks niet het door u gezochte absolute juridisch houvast. Het is immers onmogelijk om binnen een korte nota alle nuancerings¹ in te brengen waaruit actoren die (veelal) privé-rechtspersonen zijn, in hun verschillende gradaties van zuiver privaat naar mengvormen, dan zouden kunnen besluiten wat al dan niet toe te passen is, en hoe dit dan moet gebeuren. Deze nota zet wel de algemene lijnen.

Gesteld mag worden dat de WOO (Wet Overheidsopdrachten van 2006, in werking getreden op 1 juli 2013) - dé regeling van de drie opgesomde is met de meeste kans op toepasselijkheid op uw situatie als privaatrechtelijke rechtspersoon (zie hierna voor de voorwaarden), ook als de subsidieovereenkomst, buiten art. 4 algemene voorwaarden, daarover niets zegt.

Dit document omvat 3 delen:

In het eerste komt de Wet Overheidsopdrachten (WOO) aan bod, in het tweede de beginselen van openbaar bestuur (ABBB), en in het laatste deel de openbaarheid van bestuur (OB).

---

¹ De volledige regelgeving rond overheidsopdrachten en haar interpretatie is gedocumenteerd en toegelicht onder volgende e-link:

<http://www.bestuurszaken.be/overheidsopdrachten>

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Privé rechtspersonen met publiekrechtelijke verplichtingen?

Elke instelling (dus ook een privaatrechtelijke rechtspersoon), die opgericht is met het specifiek doel te voorzien in behoeften van algemeen belang met uitsluiting van commerciële activiteiten, kan met publiekrechtelijke verplichtingen geconfronteerd worden (als WOO, ABBB en OB) op basis en om reden van een aantal kenmerken zoals:

- oprichting of erkenning door een overheid;
- het bevorderen van het algemeen belang zoals inzake innovatie;
- de mogelijkheid tot eenzijdige voor andere bindende bevoegdheid bij de uitvoering van de gesubsidieerde projecten;
- werking onder bestuurlijk toezicht zoals dat kan blijken uit de samenstelling van de Raad van Bestuur of van commissies met beslissingsrecht;
- de inhoud van de convenanten met de overheid;
- de voorwaarden van financiering door de overheid;
- ...

De kwalificatie als publiekrechtelijke instelling² heeft voor gevolg dat ook de intermediaire actoren in hun interne werking, de omgang met de buitenwereld, enz. bepaalde **verplichtingen** zullen moeten nakomen.

De gehanteerde kwalificatiecriteria verschillen n.g.v. de soort verplichting:

- de doelstelling van algemeen of particulier belang is relevant voor ABBB, WOO, en OB;
- de duidelijke wil van de oprichter is relevant voor ABBB-toepassing;
- de oprichting of erkenning door de overheid bepaalt OB- en ABBB-toepassing;
- de eenzijdige bindende bevoegdheid bepaalt de OB- en ABBB-toepassing;
- ...

Deze tekst geeft een algemeen, dus geen detail overzicht, omdat naast dit totaal beeld ook de individuele situatie van elke intermediair moet worden geïnterpreteerd in feite en in rechte.

Alleen een bijkomende analyse door een juridisch raadgever van de specifieke situatie van uw rechtspersoon in het licht van elk van de publiekrechtelijke regelingen die hierna worden genoemd, kan u alle zekerheid geven over de juiste draagwijdte van uw verplichtingen.

---

² De wetgeving kan ook van toepassing zijn op zuivere privé-rechtspersonen wanneer deze privé-(rechts)persoon werken of diensten laat uitvoeren die ondermeer voor meer dan 50% gesubsidieerd worden door de overheid. Gesubsidieerde opdrachten van leveringen vanwege privaatrechtelijke personen, ongeacht het bedrag van de subsidie, zijn evenwel niet onderworpen aan de wet op de overheidsopdrachten, behoudens de privaatrechtelijke universitaire instellingen die voor alle gesubsidieerde opdrachten onderworpen zijn aan de wet op de overheidsopdrachten.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

DEEL I: De toepasselijkheid van de Wet Overheidsopdrachten (WOO)

1.1. Zijn intermediairen voor de WOO aanbestedende overheden?

Instanties worden aanbestedende overheden voor de WOO als zij:

1. opgericht zijn met het doel te voorzien in **behoeften van algemeen belang** andere dan die van industriële of commerciële aard **en**
2. **rechtspersoonlijkheid** hebben, **en**
3. **onder bijzondere overheidsinvloed staan** wat blijkt uit het feit dat:
  1. hun activiteiten in hoofdzaak door een overheid worden *gefinancierd (financieringscriteria)* **of**
  2. hun beheer onderworpen is aan bepalend toezicht door een overheid (toezichtcriteria) **of**
  3. in hun bestuursorgaan/organen meer dan de helft van de leden *wordt benoemd* door een of meer overheden (*benoemingcriteria*).

Criteria 1, 2 en 3 (overheidsinvloed) zijn cumulatief.

Van de drie subcriteria in verband met overheidsinvloed (3) moet slechts één vervuld zijn om te kunnen besluiten over de toepasselijkheid van het 3de criterium.

1. Criterium 1: Voorzien in behoeften van algemeen belang³

Bemerk dat de wijze van oprichting (al dan niet onder een privaatrechtelijke vorm zoals - een nv of een vzw) niet relevant is om het toepassingsgebied van de Wet af te lijnen. Niet de aard van de rechtspersoon is bepalend, wel zijn bestaansredenen.

In de oprichtingsstatuten van (nieuwere) intermediairen zal waarschijnlijk ook dikwijls expliciet ingeschreven staan, dat ze expliciet werden ingericht met het oog op O&O, innovatie, netwerking, enz. Het is dan duidelijk meewerking aan de publieke (overheids)doelstelling van algemeen belang rond innovatie, ook al vertegenwoordigt de "algemeen belang" activiteit maar een fractie van uw activiteiten.

Alleen een uitdrukkelijke opdrachtstelling rond doelstellingen van industriële of commerciële aard kan de intermediair aan het toepassingsgebied van de Wet onttrekken. Maar de vaststelling dat de rechtspersoon vooral activiteiten uitoefent die van industriële of commerciële aard zijn, naast een soms kleine activiteit van algemeen belang volstaat dan op zich weer **niet** om te besluiten dat de WOO dan toch niet meer toepasselijk is⁴.

Ook al is het een kwestie van feitelijkheden, en van interpretatie, de aanvaarding van een IWT-subsidie door een intermediair voor activiteiten ter bevordering van innovatie, en het bestaan van een convenant/overeenkomst maken het op zich praktisch onmogelijk vol te houden dat de intermediair toch **niet** meewerkt aan de doelstelling van algemeen belang die "bevordering van innovatie" is.

Alle intermediairen zullen dus met alle waarschijnlijkheid voldoen aan dit *eerste* criterium dat ook de eerste vereiste vormt om straks te kunnen besluiten tot toepassing van de Wet.

2. Criterium 2: Rechtspersoonlijkheid

³ Het is moeilijk om te bepalen wanneer een instelling wordt geacht te zijn opgericht met het specifieke doel om te voorzien in behoefte van algemeen belang. Men kan teruggrijpen naar de wettelijke bepalingen of doelomschrijving in de statuten. Een instelling moet op objectieve gronden beoordelen of er sprake is van "algemeen belang". Wellicht moet aangenomen worden dat de instellingen die door de overheid zijn opgericht vermoed worden te zijn opgericht om te voorzien in behoeften van algemeen belang.

⁴ C. De Koninck en P. Flamey, "Overheidsopdrachten", p. 32 De behoefte waaraan men wenst te voldoen mag niet industrieel of commercieel van aard zijn, hoewel het middel om aan deze behoefte te voldoen dit wel mag zijn⁴.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Het begrip "rechtspersoonlijkheid" is ruim. De nv, bvba, ... maar ook vzw heeft rechtspersoonlijkheid.

Aangezien de intermediair meestal onder de vorm van een vzw bestaat, of onderdeel van een andere vennootschap is, wordt aan het (tweede) criterium van rechtspersoonlijkheid zonder meer voldaan⁵.

3. Criterium 3: Overheidsafhankelijkheid door financiering, toezicht of benoeming

Het betreft hier drie niet-cumulatieve subcriteria: voldoen aan één van de drie, is samen met het voldoen aan criterium 1 en 2 (hierboven) genoeg om voor de WOO "aanbestedende overheid" te worden. Voor de IWT gesubsidieerde actoren zal, van de 3 hieronder genoemde criteria, criterium 3.1 het meest relevant zijn.

De subcriteria hebben te maken met de impact **vanwege overheden door financiering, toezicht of benoeming**:

3.1

Zodra meer dan 50%⁶ van de financiële middelen van de instelling komt van één (of meer) overhe(i)d(en) of overheidsinstellingen die zelf aan de WOO onderworpen zijn, is er een **meerderheidsdeelname in de financiering**, en dus afhankelijkheid. Onder financiering worden alle toelagen verstaan die door één of meer overheden toegekend worden. Voor de correcte beoordeling omtrent meer dan de helft openbare financiering moet gerekend worden met alle inkomsten van die entiteit, ook de inkomsten uit commerciële activiteiten.

Belangrijk is wel dat alleen financiële overheidssteun waar geen specifieke tegenprestatie tegenover staat, in aanmerking kan worden genomen als "openbare financiering". *Vergoedingen vanwege overheden betaald in het kader van een overeenkomst van dienstverlening zoals voor onderzoekswerk⁷ zijn dus geen financiering die meetelt voor de "meer dan 50%"-steunnorm.*

3.2

Het "**toezicht op het beheer**" van of door de overheid **moet functionele impact hebben**, d.w.z. dat ze laat blijken van een werkelijke afhankelijkheid jegens de overheid. De mate van deze afhankelijkheid wordt gemeten aan de hand van de mogelijkheid voor de overheid om "de besluiten van de betrokken instelling inzake overheidsopdrachten te beïnvloeden". Volgens het Europese Hof van Justitie beantwoordt een loutere controle achteraf hieraan niet, omdat de overheid dan de beslissing van de instelling over de overheidsopdracht per definitie niet a posteriori kan beïnvloeden.

3.3

Het criterium "**Benoeming**" **betreft het recht om meer dan de helft van de leden** in bestuursorganen" aan te stellen of te benoemen. Bestuursorganen zijn organen als Raad van bestuur, directiecomité, Bureau, kortom instanties die voor rekening van de rechtspersoon beslissingen nemen.

1.2. Subsidies zijn zelf geen overheidsopdracht, maar wel een overheids-financiering

⁵ Zelfs een dienst zonder rechtspersoonlijkheid is immers noodzakelijk verbonden aan de overheid waaronder deze ressorteert (HvJ 10 november 1998, zaaC-31/87, Beentjes).

⁶ Alle inkomsten vanuit de overheid/totale inkomsten, zowel die uit subsidies als de commerciële inkomsten.

⁷ De overheidsopdrachtenregeling is ook nog van toepassing op welbepaalde opdrachten van werken, diensten en leveringen gegund door privaatrechtelijke personen, wanneer deze werken en diensten voor meer dan 50% gesubsidieerd worden en het geraamd bedrag een bepaald drempelbedrag heeft bereikt(zie hierna).

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Een overheidsopdracht is de overeenkomst "onder bezwarende titel" die wordt gesloten tussen één of meer aanbestedende overheden of overheidsbedrijven en één of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners en die betrekking heeft op het uitvoeren van werken, het leveren van producten of het verlenen van diensten, nodig voor haar taken of de uitvoering van haar missie. De bestelling (want dat is het eigenlijk) is het onderwerp van een wederzijdse overeenkomst (= meer dan één partij). "Bezwarende titel" betekent dat ieder iets geeft of levert in ruil voor: de overheid meestal de prijs. Het bezwarende karakter blijft overigens bestaan, ook als de overheid geen prijs, maar een andere duidelijk meetbare en op geld waardeerbare tegenprestatie levert⁸. Elke bestelling valt dus zonder meer onder de bepalingen van de WOO.

Bij een subsidie is er geen sprake van rechtstreekse of uitsluitende prestatie aan de overheid: de overheid bestelt niet en wordt ook geen eigenaar van de resultaten. Wel draagt ze vanuit haar eigen beweegredenen bij tot het initiatief van de gesubsidieerde, t.w. de ondersteuning van maatschappelijke prioriteiten. Er is dan ook vooral eenrichtingsverkeer (eenzijdige beschikking), geen bestelling, koop of ruil, overgang van eigendom of patrimoniumrechten, en geen resultaatsverplichting waarvan het voordeel aan de overheid als eigenaar toekomt. Er is evenmin een relatie "opdrachtgever/besteller/afnemer" en "producent, leverancier, dienstverlener" in de subsidiecontext. De toekenning van subsidies zelf valt dus buiten de procedureverplichtingen van de WOO.

Maar projectsubsidies blijven dan wel overheidsfinanciering, en zijn zo mee te nemen bij de beoordeling of de intermediair voor meer dan 50% gefinancierd wordt door de overheid (cfr. 3.1. hiervoor).

1.3. Methodologie voor aanpak om te voldoen aan de WOO

Als intermediair zal u meestal te maken hebben met diensten en leveringen. Afhankelijk van het bedrag waarvoor uw wil aankopen, en of het een dienst dan wel een levering betreft, zal u verplicht zijn om de WOO in al of sommige van haar aspecten toe te passen.

Om dit correct te doen, stelt u zich twee vragen:

- (1) Welke opdracht wil ik uitbesteden? Of beter, wat wil ik als intermediair aankopen?
- (2) Over welk bedrag gaat die opdracht?⁹

---

⁸ Overheidsopdrachtenrecht (Klassieke sectoren) Boek I Algemene Inleiding, Gunning van overheidsopdrachten, Contant De Koninck, Maklu, p. 11.

⁹ Het artificieel splitsen van één opdracht in verschillende om onder de referentiebedragen te vallen, die u anders verplichten tot een bepaalde procedure is niet toelaatbaar. Men kan stellen dat wat moet beantwoorden aan eenzelfde behoefte op ongeveer hetzelfde moment in één procedure moet worden.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

1.3.1 Welke contracten worden als overheidsopdracht aangeduid?

a) Diensten van onderzoek en ontwikkeling: in principe niet, maar...

In de meeste gevallen zijn de intermediairen bezig met wetenschappelijke activiteiten die als O&O kunnen beschouwd worden.

De WOO is **niet** van toepassing op bestelling van O&O-diensten, **wel** op studieopdrachten.

Onder de definitie van O&O-opdracht vallen¹⁰:

- Fundamenteel onderzoek:
Experimentele of theoretische werkzaamheden die voornamelijk worden verricht om nieuwe kennis te verwerven over de fundamentele aspecten van verschijnselen en waarneembare feiten, zonder dat hiermee een directe commerciële toepassing of een direct commercieel gebruik wordt beoogd
- Industrieel onderzoek:
Planmatig of kritisch onderzoek dat is gericht op het opdoen van nieuwe kennis en vaardigheden met het oog op de ontwikkeling van nieuwe producten, procedés of diensten, of om bestaande producten, procedés of diensten aanmerkelijk te verbeteren. Het omvat de creatie van onderdelen voor complexe systemen en kan ook de bouw omvatten van prototypes in een laboratoriumomgeving en/of in een omgeving met gesimuleerde interfaces voor bestaande systemen, alsmede pilotlijnen, wanneer dat nodig is voor het industriële onderzoek en met name voor de validering van generieke technologie.
- Experimenteel ontwikkeling:
Het verwerven, combineren, vormgeven en gebruiken van bestaande wetenschappelijke, technologische, zakelijke en andere relevante kennis en vaardigheden, gericht op het ontwikkelen van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten. Dit kan ook activiteiten omvatten die gericht zijn op de conceptuele formulering, de planning en documentering van alternatieve producten, procedés of diensten.
Experimentele ontwikkeling kan prototyping, demonstraties, pilotontwikkeling, testen en validatie omvatten van nieuwe of verbeterde producten, procedés of diensten in omgevingen die representatief zijn voor het functioneren onder reële omstandigheden, met als hoofddoel verdere technische verbeteringen aan te brengen aan producten, procedés of diensten die niet grotendeels vast staan. Dit kan de ontwikkeling omvatten van een commercieel bruikbaar prototype of pilot die noodzakelijkerwijs het commerciële eindproduct is en die te duur is om te produceren alleen met het oog op het gebruik voor demonstratie- en validatiedoeleinden. Onder experimentele ontwikkeling wordt niet verstaan routinematige of periodieke wijziging van bestaande producten, productielijnen, fabricageprocessen, diensten en andere courante activiteiten, zelfs indien die wijzigingen verbeteringen kunnen inhouden.

O&O-opdrachten zijn dus geen studieopdrachten (die wel onder het toepassingsgebied van de WOO vallen), maar ze komen toch wel terug onder de toepassing van de WOO als (cumulatief):

- de resultaten in hun geheel bestemd zijn voor de activiteiten van de overheidsaankoper (hij wordt er uitsluitend eigenaar van, ze gebeuren niet vanuit het algemeen belang), **én**
- de opdracht volledig door de overheidsaankopers worden gefinancierd en betaald.

Ze zijn dan eerder te kwalificeren als een bestelling van een studieopdracht, ook al bevatten ze O&O-componenten.

---

¹⁰ Hierbij dient ook rekening gehouden worden met de definitie van O&O en innovatie opgenomen in de Communautaire Kaderregeling voor Staatssteun (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2014:198:FULL&from=EN>).

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Maar als één van die twee voorwaarden niet volledig is vervuld, vallen die opdrachten buiten het toepassingsgebied van de WOO. Deze uitzondering volgens WOO (art. 18,4^o) mag u niet misbruiken: het delen of de verspreiding van de resultaten moet reëel zijn, de cofinanciering moet steun vinden in de reële wederzijdse bevoegdheden, enz...

In de convenanten wordt een expliciete cofinanciering gevraagd van de intermediären bij het uitwerken van de projecten. Het is hierbij niet toegelaten deze cofinanciering door de uitvoerders van de projecten te laten dragen/overnemen; de cofinanciering moet immers reëel zijn, anders vervalt de uitzondering van niet toepasselijkheid volgens de WOO.

Overigens betekent het niet toepasselijk zijn van de WOO op "echte" O&O-opdrachten niet dat u ook kan ontkomen/ontkomt aan de basisprincipes van die wetgeving en het EU-Verdrag die onder meer tracht te garanderen: een verplichting tot gelijke behandeling (via het principe van de mededinging) en administratiefrechtelijke principes zoals "behoorlijk bestuur" (zorgvuldigheidsbeginsel, redelijkheidsbeginsel, rechtszekerheidsbeginsel, enz ...): zij zijn en blijven toe te passen op al uw rechtshandelingen met derden.

b) Studieopdrachten i.t.m onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten wel

Er is een onderscheid gemaakt tussen studieopdrachten en werkelijke onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten. De uitzondering ingeschreven in de Europese richtlijn en de Belgische wetgeving voor O&O-diensten geldt immers niet voor studieopdrachten.

Het aspect nieuwheid (van kennis en expertise) is essentieel voor het onderscheiden van een studieopdracht (toepassing WOO) van een O&O-dienst (niet toepassing WOO). Daarbij zijn ook aspecten van lange termijn en de kans op mislukking van belang, die staan tegenover de praktische bruikbaarheid van studieopdrachten.

Studieopdrachten zijn overeenkomsten ten bezwarende titel waarbij binnen een relatief korte termijn een analyse van en een oplossing voor een specifiek en afgebakend probleem gevraagd wordt met behulp van bestaande en beschikbare kennis. Dergelijke studies zijn dus diensten die volledig onder de WOO vallen.

Voorbeelden ervan zijn:

- inventariserende of beschrijvende milieustudies
- studies voor ICT-uitrusting
- marktonderzoeken en opiniepeilingen
- bedrijfsadviesing en consultancy
- bouwkundige studies en architectuurstudies
- juridische studies
- routine metingen en testen (niet in het kader van O&O-activiteit)

c) Andere opdrachten dan voor onderzoek en ontwikkeling en studieopdrachten

Op alle andere diensten en leveringen is de WOO van toepassing.

1.3.2 Raming van opdrachtbedrag en bekendmaking

Voor de lancering van een opdracht, moet men de waarde ervan ramen, want de erop toepasselijke regels zijn afhankelijk van het geraamde opdrachtbedrag.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Opdrachten vanaf de Europese drempels¹¹ (207 000 EUR) vereisen zowel een nationale als een Europese bekendmaking¹².

Voor opdrachten onder de Europese drempels (onder 207 000 EUR en boven de 85 000 EUR) is enkel een nationale bekendmaking verplicht¹³.

Onder de nationale drempels (<85 000 EUR, maar > 8 500 EUR¹⁴) moet toch nog aan vereisten van transparantie en non-discriminatie worden verzekerd. Ook moet een passende openbaarheid gewaarborgd zijn: o.m. door minstens publicatie van een aankondiging in (gespecialiseerde) vakliteratuur/tijdschriften/dagbladen en/of door plaatsing op de eigen website. Voor O&O-opdrachten kunnen andere drempels gelden – zie verderop in de tekst.

De eisen inzake transparantie verstrengen naar gelang de opdrachtwaarde groter is. Voor bepaalde diensten geldt dat wanneer opdrachten boven de drempelwaarde uitkomen, ze moeten openbaar gemaakt worden, maar is dat ook afhankelijk van:

- de marktcontext (relevantie voor de (Europese) markt, voldoende marktpartijen, voldoende mededinging);
- het voorwerp van de opdracht (dienst of levering), de waarde van de opdracht en de mate waarin de belangstelling van alleen regionale, of nationale, of zelfs Europese inschrijvers gewekt kan zijn.

Passieve publiciteit is dus altijd onvoldoende!

1.3.3 Overzicht voor klassieke opdrachten (leveringen en diensten)

≤ 8 500 EUR geen aankondiging nodig (zgn. op aangenomen factuur)

≤ 85 000 EUR onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking, maar begint in elk geval met een vraag naar de interesse van minstens drie potentiële kandidaten

≥ 85 000 EUR < 207 000 EUR verplichte publicatie, met de nieuwe wet kan nu ook de onderhandelingsprocedure met bekendmaking worden gebruikt, in Bulletin der aanbestedingen

≥ 207 000 EUR publicatie in het Publicatieblad EU (OJEC)

1.3.4 Overzicht voor O&O-diensten (indien onderworpen aan WOO)

≤ 8 500 EUR geen aankondiging nodig (aangenomen factuur)

< 207 000 EUR: geen bekendmaking vereist, onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking (min 3 mededingers)

≥ 207 000 EUR (Europese drempel): aanbesteding of offerteaanvraag, open of beperkt procedure

---

¹¹ Alle drempels btw exclusief.

¹² Via Website www.simap.europa.eu.

¹³ Via Jepp : http://www.fedict.belgium.be/nl/informatisering_staat/voor_administratie/Jepp/.

¹⁴ Onder de 5 500 EUR kan gegund worden op eenvoudige factuur, maar moeten voorafgaand aan de bestelling toch drie prijsaanvragen gebeuren.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Wanneer de WOO van toepassing is, kan de aanbestedende overheid overeenkomstig artikel 53, ervoor opteren haar O&O-opdrachten te gunnen met een onderhandelingsprocedure zonder naleving van bekendmakingsregels. Het gewone plafond van 85 000 euro voor deze proceduremogelijkheid ligt voor onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten op 207 000 euro. De verplichting om in dat geval minstens drie potentiële leveranciers aan te spreken, volstaat als verzekering van transparantie en concurrentie.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

DEEL II: De algemene beginselen van behoorlijk bestuur (ABBB)

1. Belang en toepasselijkheid

De ABBB¹⁵ geven spelregels voor wat zich tussen bestuursorganen en belanghebbende afspeelt. Wordt een beslissing genomen met miskenning van een of andere van deze beginselen, dan kan deze worden vernietigd door een administratieve instantie als het gaat over een overheid en/of in elk geval ook aanleiding zijn voor een vordering van schadevergoeding voor de burgerlijke rechtbank.

Deze ABBB zijn van toepassing op zowel de voorbereiding als bij het nemen van een beslissing. Men kan ze zonder meer ook onderbrengen onder de noemer "goed en transparant management".

2. Opsomming van de beginselen

2.1 Het zorgvuldigheidsbeginsel

Elke beslissing moet met kennis van zaken genomen worden: voor elke beslissing moet men zich dus voldoende informeren, desnoods deskundig advies vragen¹⁶.

Van elke beslisser wordt verwacht dat hij/zij zich daarbij normaal, zorgvuldig, redelijk en bedachtzaam gedraagt om in de concrete omstandigheden schade door onzorgvuldigheid te vermijden en dat hij/zij eventueel moet kunnen aantonen dat hij/zij zich gedragen heeft op een wijze die normaal mocht worden verwacht.

2.2 De motiveringsplicht

De motiveringsplicht is de vereiste van motief of motieven die toelaat een beslissing te toetsen naar haar juridisch juist en afdoende verantwoord zijn.

Men onderscheidt een inhoudelijke/feitelijke motivering van de vormelijke/juridische motivering.

Voor de eerste geldt het volgende:

De concrete afwegingen in het dossier moeten een voldoende verklaring geven voor de genomen beslissing d.i. het evenredigheidsbeginsel en haar redelijkheid voldoende onderbouw geven d.i. de draagkrachtvereiste.

De inhoudelijke of materiële motivering laat toe te beoordelen "dat men bij de les is gebleven".

De formele/juridische motiveringsplicht¹⁷ gaat erover dat in de akte van beslissing (brief, verslag,..), zonder dat de inhoud van het dossier moet worden ingekeken, de beslissing in het licht van wetgeving en reglementering wordt verantwoord (toepassing en interpretatie van wet of regel, volgens de wettelijke procedures) gegeven de feiten in het dossier (vgl. met een vonnis).

2.3 Het gelijkheidsbeginsel

---

¹⁵ Over het toepassingsgebied van de Algemene Beginselen van behoorlijk bestuur geeft de wet alsook de rechtspraak weinig indicaties. De rechtsleer heeft het over "*organieke overheden*" om na te gaan of ze al dan niet onderworpen zijn aan de ABBB. Essentieel hierbij is nagaan of de publiekrechtelijke personen eenzijdige bindende beslissingsbevoegdheid hebben.

¹⁶ Een zorgvuldige besluitvorming houdt in dat de toepasselijke rechtsregels op alle relevante feiten worden toegepast en na een behoorlijke afweging van alle ter zake dienende gegevens en belangen wordt beslist. De kern is de belangenafweging die het bestuur dient te doen. Een zorgvuldige belangenafweging vereist in de eerste plaats dat het bestuur alle betrokken belangen daadwerkelijk en concreet met elkaar confronteert en tegen elkaar afweegt. Zo werd zelfs geoordeeld dat een overheid vooreerst moet nagaan of het zich kan en mag baseren op een uitgebracht advies. Het bestuur mag de adviezen niet zonder meer volgen, het, advies moet naar inhoud en naar wijze van totstandkoming op zijn regelmatigheid worden onderzocht. Zelfs voortijdige beslissingen kunnen een schending uitmaken van de zorgvuldigheidsverplichting.

¹⁷ Wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, B.S. 12 september 1991.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Dit beginsel houdt in dat intermediairen bij de toekenning van projecten bedrijven/kennisinstellingen die zich in eenzelfde situatie bevinden op een gelijke wijze moeten behandelen.

Dit betekent niet dat bepaalde bedrijven/kennisinstellingen niet verschillend mogen worden benaderd of behandeld, wel dat dit verschil tenminste moet steunen op een objectief criterium dat een redelijke verantwoording geeft¹⁸.

Er is sprake van een schending van het gelijkheidsbeginsel wanneer wordt vastgesteld dat de aangewende middelen redelijkerwijze niet evenredig waren met het beoogde doel en/of met de gevolgen van de maatregel/beslissing.

2.4 Het rechtszekerheidsbeginsel

Het rechtszekerheidsbeginsel impliceert dat bedrijven en kennisinstellingen m.b.t. de door hen ingediende projecten, mogen uitgaan van een zekere standvastigheid in de beslissingsprocedures en van de beoordelingscriteria van de intermediair.

Nauw verbonden hiermee is het vertrouwensbeginsel. Dit laatste houdt in dat wanneer een instantie door haar gedragingen of beslissingen een bepaalde verwachting creëert in hoofde van de rechtsonderhorige, zij deze gewekte verwachtingen ook moet proberen in te lossen, tenminste als zij gerechtvaardigd blijken. Bij een verkeerde interpretatie door de rechtsonderhorige van de toepasselijke procedureregels kan het niet dat hij/zij zich gaat beroepen op het louter niet respecteren van zijn verwachtingen. Het vertrouwensbeginsel reikt immers **niet** zover dat gerechtvaardigde verwachtingen **altijd** moeten worden nagekomen: er kunnen verantwoorde redenen zijn om dat niet te doen.

2.5 Het redelijkheidsbeginsel

Dit beginsel houdt in dat men niet willekeurig tot een besluit is gekomen. Bovendien dient de instantie in uitvoering van dit beginsel er steeds voor te zorgen dat de gevolgen die voortvloeien uit haar handeling zich correct verhouden tegenover de initiële objectieven.

2.6 Redelijke termijn eis

Alle instanties, dus ook de intermediairen worden geacht binnen een redelijke termijn te beslissen. Deze 'redelijke termijn eis' vloeit voort uit het zorgvuldigheidsbeginsel, doch zorgt evenzeer voor rechtszekerheid, want vermijdt dat burgers, ambtenaren of administratieve overheden gedurende lange tijd onzeker zouden zijn over hun (rechts)toestand.

---

¹⁸ Als dit niet kan worden gegeven, is er sprake van subjectiviteit.

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Deel III: Openbaarheid van bestuur¹⁹

De personeelsleden van instanties waarop het openbaarheidsdecreet van toepassing is, zijn verplicht om iedere persoon (particulieren, bedrijven, ...) te helpen wanneer die informatie zoekt waarover die instanties beschikken in documenten.

Meer bepaald is de instantie verplicht aan iedere persoon die erom verzoekt, **inzage** te verlenen in de gewenste bestuursdocumenten, er **uitleg** over te geven of er een **kopie** van te overhandigen.

“Document” moet hierbij erg ruim worden begrepen. Het gaat om alle informatie die de instantie in haar bezit heeft, hetzij op papier, elektronisch of op enige andere drager met het oog op haar handelen.

Een instantie *mag* een aanvraag tot openbaarmaking afwijzen in een aantal gevallen:

- 1) als de aanvraag kennelijk onredelijk blijft of op een te algemene wijze geformuleerd blijft, nadat de instantie de aanvrager heeft verzocht zijn eerste aanvraag te herformuleren.
- 2) als de aanvraag betrekking heeft op documenten die niet af of onvolledig zijn.

Een aanvraag tot openbaarmaking kan o.m. afgewezen worden, (met uitzondering voor milieu-informatie):

- als de openbaarmaking afbreuk doet aan een geheimhoudingsverplichting;
- als de openbaarmaking afbreuk doet aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt;
- als het om documenten gaat i.v.m. strafvordering, of vordering van een administratieve sanctie of tuchtmaatregel werden opgesteld;
- als het om documenten gaat die informatie bevatten die door een derde werd verstrekt zonder dat hij daartoe verplicht werd en die hij uitdrukkelijk als vertrouwelijk heeft bestempeld, tenzij hij/zij met de openbaarmaking instemt;
- ...

De aanvraag tot openbaarmaking kan o.m. eveneens afgewezen worden indien het belang van de openbaarheid niet opweegt tegen de bescherming van één van de volgende belangen:

- een economisch, financieel of commercieel belang van een instantie;
- het vertrouwelijk karakter van commerciële en industriële informatie, wanneer deze informatie beschermd wordt om een gelegitimeerd economisch belang te vrijwaren, tenzij degene van wie de informatie afkomstig is met de openbaarheid instemt;
- de rechtspleging in een burgerlijk of administratief rechtsgeding en de mogelijkheid een eerlijk proces te verkrijgen;
- ...

---

¹⁹ Zie voor bijkomende informatie <http://www3.vlaanderen.be/openbaarheid/downloads/website-omzendbrief.pdf> .

agentschap voor Innovatie
door Wetenschap en Technologie

Als iemand vaststelt dat een document **onjuiste of onvolledige informatie** over hem bevat, kan hij/zij de bevoegde instantie verplichten de informatie te verbeteren of aan te vullen, op basis van de nodige bewijsstukken. De verbetering of aanvulling is kosteloos.

Geen document bij de instantie?

Het decreet voorziet een wettelijk vermoeden: een document wordt in elk geval geacht er te zijn, wanneer:

- het document in het bezit is van een personeelslid van de instantie, gelet op haar opdracht, of
- het document in een archief is neergelegd.

Moet de aanvrager van de openbaarmaking van een "belang" doen blijken?

In principe moet de aanvrager geen belang aantonen om toegang tot bestuursdocumenten te krijgen.

Alleen als:

- de informatie waarvan de openbaarmaking wordt gevraagd is van persoonlijke aard;
- de informatie gaat niet over de aanvrager zelf;
- het gaat niet om "milieu-informatie".

moet hij/zij het belang aantonen.

De aanvrager moet meer bepaald aantonen dat hij "*rechtstreeks en persoonlijk in zijn rechtssituatie kan worden geraakt*" door ofwel:

- a) de informatie;
- b) de beslissing waarop de informatie betrekking heeft;
- c) de beslissing ter voorbereiding waarvan het document dat de informatie bevat, werd opgesteld.

Contactpersoon: IWT-Juridisch adviseur: Christophe Veys, cve@iwt.be